
'BAĞIMSIZ' KOSOVA 10 YAŞINDA

19.02.2018

Anadolu Ajansı (17 Şubat 2018)

Bağımsızlığını ilan ettiği dönemde halkın tamamına yakınında gelecek adına büyük umutlar yeşerten Kosova, yıllar ilerledikçe Birleşmiş Milletler (BM) üyeliği ve Avrupa Birliği'ne (AB) entegrasyon gibi ülkenin gelişimi için elzem meselelerde sonuç alamamaktan dolayı "hayali kurulan devlet olamama" yorumlarına da neden oluyor.

Kosova Savaşı

Eski Yugoslavya'nın 1990'lı yılların başında dağılmaya başlamasıyla dünya siyasi literatürüne giren "Balkanlaştırma" sürecinin bir kez daha yaşandığı dönemde, Kosovalı Arnavutlar yükselen Sırp milliyetçiliği sebebiyle tedirgin olmuş, daha sonra ülkenin bağımsızlığında önemli rol oynayacak Kosova Kurtuluş Ordusunu (UÇK) kurmuştu.

Sırp asker, polis ve paramiliter birliklerin 1998 yılında bağımsızlık isteyen UÇK'ya yönelik saldırıları, 1999 yılında NATO'nun eski Yugoslavya'yı bombalamasıyla son bulmuştu. Kosova'daki bu savaşta 8 binden fazlası Arnavut 10 binden fazla Kosovalı öldürülmüş, 800 bine yakını Arnavut 1 milyonunun üzerinde farklı etnik gruplardan Kosovalı evlerini terk etmişti.

Bağımsızlığa giden yolda Sırbistan ile "gergin" yıllar

Sırbistan ile Kosova arasındaki gerginlik, Kosova'daki savaşın yaşandığı dönemden beri aralıklarla devam etti.

Savaşın ardından büyük çaptaki ilk kriz 2004 yılında yaşandı. "Mart Ayaklanmaları" olarak adlandırılan bu olaylarda 11'i Arnavut, 8'i Sırp olmak üzere 19 kişi öldü, yüzlerce kişi yaralandı. Ayaklanmaların ardından dönemin BM Genel Sekreteri Kofi Annan tarafından Kosova Özel Temsilcisi olarak atanan Norveçli Büyükelçi Kai Eide'nin 2005 yılında hazırladığı raporda, Kosova'nın nihai durumuna ilişkin müzakerelerin başlaması tavsiyesinde bulunuldu.

Annan, 2005 yılında Kosova Özel Temsilcisi olarak Martti Ahtisaari'yi görevlendirdi. Ahtisaari 2007 yılında, Kosova'nın bağımsız olması gerektiğini ifade ettiği raporu BM Güvenlik Konseyine iletti. Sırbistan bunu reddederek "denetimli özerklik" önerisinde bulundu. Ahtisaari Planı ve BM'nin 1244 sayılı kararı doğrultusunda Kosova Meclisi 17 Şubat 2008'de tek taraflı bağımsızlık ilan etti.

Kosova'yı bugün 113'ü BM üyesi ülkeler olmak üzere toplam 116 ülke tanıyor. Kosova'nın BM'ye

üye olabilmesi için 193 üyenin 3'te 2'si tarafından tanınması gerekiyor.

Sırbistan ile diyalog süreci

Sırbistan, 116 ülke tarafından bağımsız devlet olarak tanınan Kosova'yı hala kendi toprak parçası olarak görmeye devam ediyor.

Kosova ile Sırbistan arasındaki ilişkilerin normalleşmesi amacıyla 2011 yılında AB'nin arabuluculuğunda diyalog süreci başlatıldı. Ancak bu süreç, özellikle son iki yılın ilk aylarında yaşanan gerginlikler nedeniyle kesintiye uğradı.

Geçen yılın başında, eski UÇK komutanlarından olan ve bugün Kosova'nın başbakanlığını yapan Ramush Haradinaj, Sırbistan'ın çıkardığı uluslararası yakalama emriyle Fransa'daki bir havalimanında gözaltına alınmıştı. Haradinaj önce adli kontrol şartıyla serbest bırakılmış, ardından Sırbistan'a iade edilmesi talebi reddedilmişti.

Diyaloğa sekte vuran bir diğer olay ise literatüre "tren krizi" olarak giren olay oldu. Sırbistan'ın başkenti Belgrad'dan Kosova'nın Mitrovica şehrine yapılması planlanan tren seferlerinin tanıtımı amacıyla 14 Ocak 2017'de üzerinde 21 dilde "Kosova Sırbistan'dır" ifadelerinin yazılı olduğu ve Sırbistan bayrağı renklerine boyalı tren, Kosova'dan izin alınmadan ülkeye girmek istemiş ancak geri çevrilmişti.

Kosova'daki "Özgürlük, Demokrasi ve Adalet" Halk İnisiyatifi Genel Başkanı Oliver Ivanovic'in, 16 Ocak 2018'de Kuzey Mitrovica şehrindeki ofisi önünde uğradığı silahlı saldırı sonucu hayatını kaybetmesi tarafların yeni yıla da gergin girmesine neden oldu. O tarihlerde Brüksel'de yapılması planlanan Kosova-Sırbistan toplantısı, Sırp tarafının çekilmesiyle iptal edildi.

Hem Kosova'nın hem de Sırbistan'ın AB'ye üyeliği yolunda önem taşıyan bu diyalogun, ileri bir tarihte devam etmesi bekleniyor.

Karadağ "sınır antlaşması" ve "silahlı kuvvetlerin kurulması"

Kosova için büyük önem taşıyan bir başka mesele de Karadağ ile 26 Ağustos 2015'te imzalanan Sınırın Yeniden Belirlenmesi Antlaşması'nın yürürlüğü sokulması. Zira AB'li yetkililer yaptıkları açıklamalarda vize serbestisinin ancak bu anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle mümkün olabileceğini belirtiyor. Antlaşma, Karadağ tarafınca onaylansa da Kosova'da geniş çaplı tepkilere yol açması nedeniyle henüz bir onay söz konusu değil.

Kosova'nın önündeki bir başka engel de mevcut Kosova Güvenlik Gücünün (FSK) Kosova Silahlı Kuvvetlerine dönüştürülme süreci. Kosovalı Sırp milletvekilleri, bu dönüşüme sıcak bakmıyor. Prosedür gereği, meclisteki 120 milletvekilinin 3'te 2'sinin dönüşüme onay vermesi gerektiği gibi, aynı zamanda 20 sandalyesi bulunan diğer etnik grupların temsilcilerinin de aynı oranda tasarıya destek olması gerekiyor. Mecliste 10 Sırp milletvekili, 10 da Türk, Boşnak, Aşkali ve Gorali milletvekilleri bulunuyor.

10 yılda 3 başbakan ve 4 cumhurbaşkanı

Kosova'nın bağımsızlığı için yoğun çaba sarf eden İbrahim Rugova, tüm gayretine rağmen tam bağımsız Kosova'yı görme imkanına erişememiş, 2006 yılında cumhurbaşkanlığı devam ederken hayatını kaybetmişti. Kosova'nın yakın tarihindeki rolü nedeniyle "Ulusun Babası" ve "Balkanların Gandisi" isimleriyle de anılan Rugova, vefat ettiği 21 Ocak 2006 tarihine kadar ülkesinin bağımsızlık müzakerelerini yönetmişti.

"Bağımsız" Kosova'nın kurucu Cumhurbaşkanı Fatmir Sejdiu, kurucu Başbakanı ise bugün cumhurbaşkanı olan Haşim Taçi'ydi. Bağımsızlığından bugüne Kosova'da 3 başbakan ve 4 cumhurbaşkanı görev yaptı.

Kosovada mevcut Cumhurbaşkanı Haşim Taçi, Meclis Başkanı Kadri Veseli ve Başbakan Ramush Haradinaj'ın UÇK geçmişleri bulunuyor. Özellikle son dönemde ülkenin en üst yönetiminde eski UÇK komutanlarının bulunması dikkat çekiyor.

Azınlıklar ve Kosova Bayrağı

Başkenti Priştine olan ve yaklaşık 1 milyon 780 bin nüfuslu Kosova'da nüfusun büyük çoğunluğunu Arnavutlar oluştururken, ülkede Türk, Boşnak, Sırp, Goralı, Roman, Aşkale ve Mısırlı gibi çeşitli azınlık grupları da yaşıyor. Çoğunluğu Mamuşa ve Prizren'de yaşayan Türkler nüfusun yüzde 1,1'ini oluşturuyor.

Kosova Bayrağı, mavi arka plan üzerine 6 beyaz yıldız ve onun altında bulunan sarı Kosova haritasından oluşuyor. 6 yıldız ülkede yaşayan 6 etnik grubu (Arnavutlar, Sırlar, Türkler, Boşnaklar, Goralılar ve Romanlar) temsil ediyor.

Kosovalı Arnavutlar ayrıca Arnavutluk Cumhuriyeti'nin bayrağı olan kırmızı arka plan üzerine siyah çift başlı kartalın bulunduğu ulusal Arnavut bayrağını da yaygın bir şekilde kullanıyor.

<http://aa.com.tr/tr/dunya/bagimsiz-kosova-10-yasinda/1065816>

Kaynak/Source: